

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/209145>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-28 and may be subject to change.

Boom juridisch
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
E info@bjj.nl
I www.boomjuridisch.nl

EstateTip

Review

Afl. 2019-32

23 oktober 2019

Wet herziening partneralimentatie. Inwerkingtreding op 1 januari 2020

Op 21 mei 2019 is het voorstel van Wet van de leden Van Wijngaarden, Kuiken en Groothuizen tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van enige andere wetten in verband met de herziening van het stelsel van partneralimentatie (hierna: Wet herziening partneralimentatie) aangenomen in de Eerste Kamer (*Handelingen I* 2018/19, nr. 30, item 8). De Minister voor Rechtsbescherming heeft meegedeeld dat de inmiddels ook in het Staatsblad gepubliceerde wet (*Stb.* 2019, 283) op 1 januari 2020 in werking zal treden (*Kamerstukken I* 2018/19, 34231, G). In deze *EstateTip* Review een korte terugblik op de ontstaansgeschiedenis van de wet en, in vogelvlucht, de essentiële wijzigingen die per 1 januari a.s. van kracht worden.

Als bekend, voorzag het in 2015 ingediende initiatiefwetsvoorstel in een fundamentele herziening van het thans geldende partneralimentatiestelsel. De nieuwe grondslag voor dit recht zou het verlies aan verdien capaciteit worden, althans voor zover dit verlies was opgetreden tijdens het huwelijk. Ook de maximaal door de rechter op te leggen duur van een alimentatie werd verkort van thans – in hoofdregel – maximaal twaalf jaar naar de helft van de duur van het huwelijk met een bovengrens van vijf jaar. Voor de estate planner was vooral het oorspronkelijk voorgestelde nieuwe artikel 1:158 BW interessant. Dat voorzag immers in het rechtsgeldig aangaan van een vóórhuwelijks nihilbeding. In het oog sprong eveneens de aanpassing van artikel 1:160 BW, die als doel had dat een lopende partneralimentatie niet zou eindigen als de ontvanger daarvan ging samenleven als ware deze gehuwd. Het advies van de Raad van State en de behandeling in de Tweede Kamer (zie onder meer het Tweede nader Verslag) brachten de initiatiefnemers tot nieuwe gezichtspunten. In maart 2017 werd dan ook een eerste Nota van Wijziging ingediend. Maar daar bleef het niet bij, ook later is nog flink aan het voorstel gesleuteld.

Het resultaat was een definitieve – aangenomen – versie die aanzienlijk afwijkt van de oorspronkelijke plannen. In de uiteindelijke verschijningsvorm van het initiatiefvoorstel (*Kamerstukken I* 2018/19, 34231, A) blijft de lotsverbondenheid zoals die door het huwelijk ontstaat tussen (ex-)echtgenoten (zie art. 1:81 BW) toch de grondslag voor de eventuele aanspraak op alimentatie. Ook artikel 1:158 BW wordt niet aangepast, Dit betekent dat – volgens heersende leer – het vóórhuwelijks nihilbeding toch niet geldig is (al beslist in uitzonderlijke casus de rechter wel eens anders). Ook de aanpassing van artikel 1:160 BW is gesneuveld. Na 1 januari 2020 is het gevolg van het gaan ‘samenleven als ware men gehuwd’ door de alimentatie ontvangende partij nog steeds het einde van de alimentatieplicht.

Daarmee resteert de aanpassing van de maximale termijn als belangrijkste wijziging. Ook na alle (in vergelijking met oorspronkelijke plannen doorgevoerde) aanpassingen wordt die – als hoofdregel – beperkt tot een termijn die gelijk is aan de helft van de duur van het huwelijk met een maximum van vijf jaren. Die termijn begint te lopen vanaf het moment dat de echtscheidingsbeschikking is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand. Op deze hoofdregel staan in artikel 1:157 lid 2, lid 3 en lid 4 BW (nieuw) de volgende uitzonderingen:

- ‘2. Indien op het tijdstip van indiening van het verzoek tot echtscheiding de duur van het huwelijk *langer is dan vijftien jaren* en de leeftijd van de echtgenoot die recht heeft op een uitkering tot levensonderhoud, ten hoogste *tien jaren lager is dan de leeftijd, bedoeld in artikel 7a van de Algemene Ouderdomswet*, eindigt de verplichting tot het verstrekken van levensonderhoud, in afwijking van het eerste lid, niet eerder dan op het tijdstip, waarop die echtgenoot deze leeftijd heeft bereikt.
3. Indien op het tijdstip van indiening van het verzoek tot echtscheiding de duur van het huwelijk *langer is dan vijftien jaren* en de echtgenoot die recht heeft op een uitkering tot levensonderhoud *geboren is op of voor 1 januari 1970* en diens leeftijd meer dan tien jaren lager is dan de leeftijd bedoeld in artikel 7a van de Algemene Ouderdomswet, eindigt de verplichting tot het verstrekken van levensonderhoud, in afwijking van het eerste lid, na tien jaren.
4. In afwijking van het eerste tot en met derde lid eindigt de verplichting tot het verstrekken van levensonderhoud niet eerder dan op het tijdstip waarop de *uit het huwelijk* van de echtgenoten geboren kinderen de leeftijd van *twaalf jaren* hebben bereikt.’ (Curs. FH)

De eerste twee uitzonderingen zien op de situatie van een ‘lang(er)lopend’ huwelijk en een alimentatie ontvanger ‘rond’ de AOW-leeftijd dan wel een die is geboren vóór 1970. De derde uitzondering heeft betrekking op een casus waarbij de *uit* het huwelijk geboren kinderen jonger zijn dan 12 jaar. Over de duiding van de aanpassing van de in eerdere versies van het wetsvoorstel opgenomen tekst van kinderen ‘van de echtgenoten’ in kinderen geboren ‘*uit* het huwelijk’ schreef ik in *Privaatrecht Actueel* (WPNR 7230/2019).

Overigens moet bij dit alles uiteraard de kanttekening worden gemaakt dat een en ander ook geldt voor het einde van een geregistreerd partnerschap (zie art. 1:80d lid 2 BW en art. 1:80e lid 1 BW (en artikel I onder A en B van de Wet herziening partneralimentatie)). Het spreekt ook voor zich dat het voorgaande alleen speelt bij door de rechter vastgestelde partneralimentatie en dus niet voor door de (aanstaande) ex-echtgenoten zelf (in het zicht van hun echtscheiding of nadien) gemaakte afspraken.

Tot slot nog dit. De partneralimentatieregeling gaat niet gelden voor de scheiding van ongehuwd en niet als geregistreerd partner samenwonenden (*Kamerstukken I* 2018/19, 34231, C, p. 9):

‘[...] De huidige alimentatieregels gelden voor mensen die hun huwelijk of geregistreerd partnerschap hebben verbroken. Zij gelden niet voor samenwoners zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap. Het is lastig om deze groep toe te voegen, omdat onduidelijk is wie precies tot de groep behoort. Als twee partners korte tijd samenwonen en daarna uit elkaar gaan, moet er dan direct een plicht tot alimentatie ontstaan? Als onduidelijk is of twee samenwoners een romantische relatie met elkaar hebben, gelden de regels dan? *Toevoeging van die groep roept allerlei praktische en juridische problemen op. Het zou informeel samenwonen onnodig verregaand juridiseren. Bovendien zou het de juridische grens tussen wel of niet gehuwd zijn doen vervagen.* Daarom hebben de initiatiefnemers ervoor gekozen om aan te sluiten bij de huidige systematiek waarbij het wettelijk recht op

alimentatie alleen ontstaat na een verbroken huwelijk of geregistreerd partnerschap.
[...]’ (Curs. FH)

De werking van de per 1 januari 2020 doorgevoerde aanpassingen zal na acht jaar worden geëvalueerd.

Als gemeld: in (een) volgende editie(s) van *EstateTip Review* meer aandacht voor de nieuwe wet.

Tot volgende week!

Mr. F.M.H. Hoens
Radboud Universiteit Nijmegen

ScholsBurgerhartSchols

Boomjuridisch

www.scholsburgerhartschols.nl www.boomjuridisch.nl

© 2019 Boom juridisch | ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.